

Utjecaj roditeljskih stilova na odgoj djece

Granat, Matea

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:452692>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-13**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Preddiplomski studij engleskog jezika i književnosti i pedagogije

Matea Granat

Utjecaj roditeljskih stilova na odgoj djece

Završni rad

Mentor: doc. dr. sc. Mirko Lukaš

Osijek, 2017.

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Odsjek za pedagogiju

Preddiplomski studij engleskog jezika i književnosti i pedagogije

Matea Granat

Utjecaj roditeljskih stilova na odgoj djece

Završni rad

Područje društvenih znanosti, polje pedagogija, grana obiteljska pedagogija

Mentor: doc. dr. sc. Mirko Lukaš

Osijek, 2017.

Sažetak

U ovom završnom radu razmatraju se pojmovi odgoja i obitelji te se definiraju sa stajališta različitih autora. Radom se objašnjava utjecaj odgoja na djecu u obitelji i navode se preduvjeti potrebni za adekvatan obiteljski odgoj. Nabrojane su i objašnjene glavne funkcije unutar obitelji i ukratko se prikazuje pregled odgojne uloge obitelji unutar tri tipa odgojnih postupaka. Rad definira pojmove roditeljstvo, majčinstvo i očinstvo te se promatraju tri tipa roditeljstva i osobine pravednog odgajatelja. Uočene su važnosti roditeljske privrženosti na odgoj djece te se definiraju roditeljski stilovi. Svaki od četiri poznata roditeljska stila se opisuju: autoritativni, autoritarni, permisivan i zanemarujući roditeljski stil. Na kraju rada su prikazana dva relevantna istraživanja o utjecaju roditeljskih stilova na odgoj djece. Istraživanja su potvrdila kako je autoritativni roditeljski stil najprikladniji za razvoj dječjih pozitivnih osobina. Tema ovog rada je relevantna u pedagoškom području zbog važnosti prepoznavanja roditeljskih stilova u razvoju djece, kojima se postavljaju prvi temelji i vode daljnjem razvoju i pripremanju djecu za samostalno funkcioniranje u životu.

Ključne riječi: majčinstvo, obitelj, očinstvo, podrška, razvoj

Sadržaj

Uvod.....	1
1. Odgoj i obitelj.....	2
1. 1. Pogledi na odgojnu ulogu obitelji.....	4
2. Roditeljstvo	6
2. 1. Teorija privrženosti.....	7
3. Roditeljski stilovi odgoja	9
3. 1. Autoritativni roditeljski stil	9
3. 2. Autoritarni roditeljski stil.....	10
3. 3. Permisivan roditeljski stil.....	11
3. 4. Zanemarujući roditeljski stil.....	12
4. Istraživanja o utjecaju roditeljskih stilova na odgoj.....	13
4. 1. Optimizam adolescenata u odnosu na roditeljski odgojni stil.....	13
4. 2. Odgojni postupci roditelja i rizično ponašanje mladih	14
Zaključak.....	16
Literatura	17

Uvod

Prve interakcije koje dijete doživi odvijaju se sa članovima obitelji. Zasigurno jedna od najtežih i najzahtjevnijih uloga koju pojedinac može imati u svom životu je biti roditelj. Zadaća je roditelja brinuti se i njegovati dijete što ne uključuje samo brigu za njegov tjelesni, već i unutarnji razvoj. Roditelji moraju usmjeravati djetetovo ponašanje i davati mu dobar primjer. U današnjem se društvu često postavlja pitanje koji odgojni stil najpovoljnije utječe na djetetov razvoj. Roditeljski stilovi odgoja imaju utjecaj na razne aspekte djetetova života, na moralni, intelektualni, estetski, radni i tjelesni razvoj. Zadatak ovog završnog rada je objasniti utjecaj pojedinih roditeljskih stilova na razvoj djece te prikazati istraživanja koja podupiru teorijski dio.

U prvom poglavlju objašnjeni su pojmovi odgoj i obitelj te su razmotrene glavne funkcije obitelji i preduvjeti koji su potrebni za adekvatan obiteljski odgoj. Ukratko je objašnjena odgojna funkcija obitelji i prikazani su pogledi na odgojnu ulogu obitelji, koja se tijekom povijesti mijenjala i bila je podložna raznim utjecajima. U prošlosti je u tradicionalnim obiteljima većinom bio zastupljen autoritarni roditeljski stil u kojem su djeca bila odgajana bez roditeljske topline uz velik nadzor i strogoću.

U drugom poglavlju završnog rada definirani su pojmovi roditeljstvo i navedene su četiri kategorije motivacije za roditeljstvo. Objašnjena je važnost roditeljske ljubavi, podrške i privrženosti na djetetov razvoj.

U trećem poglavlju, koje sadrži četiri potpoglavlja definira se svaki od roditeljskih stilova s obzirom na utjecaj koji ima na razvoj djeteta. Na dijete najviše utječu svakodnevni odnosi u obitelji, koji bi trebali biti pozitivan uzor djetetu. Ako su odnosi u obitelji skladni, svi članovi se razumiju, poštuju i imaju pravo izreći svoje mišljenje, to će na dijete utjecati pozitivno. Ako u obitelji postoje neskladni odnosi u kojima se članovi ne poštuju to može imati negativan utjecaj na razvoj djeteta.

U zadnjem poglavlju predstavljena su dva istraživanja. Cilj prvog istraživanja bio je ispitati postoje li razlike u izraženosti nade i optimizma kod adolescenata s obzirom na odgojni stil njihovih roditelja. Drugo istraživanje ispitalo je u kolikoj su mjeri roditeljski odgojni postupci povezani sa stilovima provođenja slobodnog vremena njihove djece kao i koji su aspekti roditeljskog ponašanja i aktivnosti mladih tijekom slobodnog vremena povezani s njihovim školskim uspjehom i konzumiranjem alkohola i droge.

1. Odgoj i obitelj

Odgoj se može definirati kao međuljudski odnos u kojemu se stvaraju uvjeti za razvoj ljudske jedinice, to je odnos između djece i roditelja, djece i druge djece, odgajatelja i odgajnika, učitelja i učenika. Funkcija takvih odnosa je poticanje rasta i razvoja ličnosti, ukoliko ne dolazi do toga onda se ne može nazivati odgojem (Bognar, 2001, 41). Jedno od važnijih obilježja odgoja je prenošenje iskustava, znanja, umijeća, postignuća, običaja i shvaćanja starijih naraštaja na mlađe (Vukasović, 1993, 77). Odgoj je humani i trajan proces, društvena i povijesna pojava međusobnog davanja i primanja gdje se čovjek izgrađuje i neprekidno mijenja (Rosić, 1998, 22).

Odgoj započinje u obitelji, jer se u njoj rađa novi život i počinje proces djetetova razvitka (Caktaš, Ivanušec, 2014). Obitelj se definira kao osnovna društvena skupina, koja je povezana srodstvom te utemeljena na braku i zajedničkom životu užega kruga srodnika, prije svega roditelja, koji vode brigu o djeci (svojoj ili posvojenoj) te ih odgajaju¹.

Obiteljski zakon Republike Hrvatske pod pojmom roditeljske skrbi podrazumijeva roditeljsko pravo i dužnost zaštite prava djeteta na: 1) zdravlje, razvoj, njegu i zaštitu, 2) djetetov odgoj i obrazovanje, 3) ostvarivanje osobnih odnosa i 4) određivanje mjesta stanovanja (Obiteljski zakon, 2015, 16, članak 84). U obiteljskom domu započinje proces socijalizacije, kada dijete postupno počinje upoznavati druge ljude, uspostavlja interakciju, te prihvaća i usvaja navike kulturnog ponašanja zajednice u kojoj živi (Caktaš, Ivanušec, 2014).

U obitelji se formiraju djetetovi društveni stavovi, navike za red i rad i društveno ponašanje. Djeca su najviše vezana uz obitelj u najranije doba kada su i najosjetljiviji za odgojne utjecaje i kada se postavljaju temelji buduće osobnosti. Stoga se nameće misao kako je obitelj prva prirodna škola humanizacije mladog čovjeka. Prema brojnim istraživanjima upravo se utjecaj obitelji ističe kao najsnažniji čimbenik u oblikovanju osobnosti djeteta. U predškolskoj i mlađoj školskoj dobi obitelj najjače djeluje, ali i u daljnjem razvoju je utjecaj obitelji bitan jer je to prirodna sredina u kojoj čovjek živi i za koju je vezan od rođenja do smrti. Na dječje emocije i na razvijanje toplih ljudskih odnosa obitelj djeluje vrlo snažno u prvom razdoblju djetetova života (Caktaš, Ivanušec, 2014).

Glavne funkcije obitelji su odgojna, biološko-reproduktivna, gospodarska, društveno-kulturna, religijska, moralna i domoljubna. Odgojna uloga obitelji je najstarija, kroz tu se ulogu stječu prva iskustva, znanja i sposobnosti. Biološko-reproduktivna funkcija ima važnost za

¹<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=44557>, preuzeto 20. srpnja 2017.

stvaranje potomstva i osiguravanje ljudske vrste. Gospodarska funkcija podrazumijeva trošenje i stvaranje materijalnih dobara u obitelji. Putem društveno-kulturne funkcije dijete uči komunicirati, izgrađuje odnose i vrijednosti prema užoj i široj zajednici. Religijskom funkcijom obitelji određuje se vjerska pripadnost djeteta i njeguje religijska kultura djeteta. Moralna funkcija pomaže djetetu da se upozna sa skladnim životom u zajednici, dijete upoznaje vrijednost zajedničkog rada, ljubavi, pravednosti i poštenja. Domoljubna funkcija se očituje kao ljubav prema svojoj obitelji i zavičaju (Vukasović, 1999).

Postoji nekoliko preduvjeta koji su potrebni za normalan obiteljski odgoj. Skladni obiteljski odnosi i potpunost obitelji dovode do stabilnosti obitelji, ugodne i privlačne atmosfere za sve članove. Kada je osiguran smiren, skladan, uravnotežen, harmoničan obiteljski život, međusobna ljubav i povjerenje, pravilna raspodjela dužnosti i obaveza te dosljednost u njihovu ostvarivanju doći će do pozitivnog oblikovanja osobnosti čovjeka (Rosić, 1998).

Važno je da dijete ima adekvatan položaj u obitelji jer to omogućuje djetetu da se osjeća sigurno i zadovoljno. Psihička uravnoteženost, potpuni psihički i socijalni razvitak djeteta može se postići samo u toploj i privlačnoj obiteljskoj atmosferi. Željeno i prihvaćeno dijete osjećati će se sigurnije, sretnije i biti će pristupačnije za odgojne utjecaje. Vrlo je važna zrelost roditelja, koja treba biti psihička, socijalna i moralna. Prema svojoj roditeljskoj funkciji roditelj je odgojitelj, a uspješno odgajati mogu samo oni roditelji koji poznaju svrhu odgoja i pravilnog odgajanja i roditelji koji su stabilni u svim razinama osobnosti (Rosić, 1998).

Dobre obiteljske ekonomske prilike potrebne su kako bi se djeci omogućili normalni uvjeti za život i optimalan razvitak tjelesnih, intelektualnih, moralnih, estetskih i radnih sposobnosti. Djeci je tijekom odrastanja potrebna hrana, odjeća, obuća, higijenski životni uvjeti, prostor za boravak, igru, spavanje, učenje i druge aktivnosti, briga, njega, predškolski nadzor, pomoć, školski pribor, zadovoljenje bioloških, socijalnih, kulturnih i drugih potreba (Vukasović, 1994, prema Rosić, 1998). Roditeljski dom je najprirodnija i najbliža djetetova sredina gdje se dijete osjeća sigurnim u trenucima najveće ovisnosti o odraslima (Rosić, 1998).

Uspješan odgoj podrazumijeva poznavanje djeteta kao subjekta odgoja, a roditelj treba poznavati osnove obiteljske pedagogije. Na dijete najviše utječu roditelji koji su glavni odgajatelji, oni dijete odgajaju svjesno i namjerno. Sporedni odgajatelji imaju utjecaj na dijete, no taj je utjecaj manje izražen. Dijete treba odgajati u okruženju stvarnog života, gdje postoje pozitivni i negativni utjecaji kako bi roditelji mogli ukazati djetetu kako se treba ponašati i djelovati u određenim situacijama (Rosić, 1998).

U posljednje vrijeme se intenzivno radi na poboljšavanju prava djece koja su često omalovažena i zakinjuta za osnovne ljudske potrebe (Benveniste, 1972). Republika Hrvatska kao i

većina zemlja svijeta usvojila je Konvenciju o pravima djeteta. Konvencija se primjenjuje na svu djecu te ističe pravo djeteta na nediskriminaciju i pravo na život i razvoj. Osnovo polazište Konvencije o pravima djeteta je da se djeca rađaju sa pravima i slobodom koju imaju sva živa bića. No, s obzirom da su djeca tjelesno i psihičko nezrela postoji potreba isticanja i educiranja o posebnih prava djeteta (Konvencija o pravima djeteta, 2001).

1.2. Pogledi na odgojnu ulogu obitelji

Brojni filozofi i učenjaci naglašavaju važnost obitelji i roditeljstva u odgoju djece. Ideja da je roditeljstvo odgovoran zadatak javlja se još u djelima Platona i Aristotela (Rosić, 1998). Odgojna uloga obitelji tijekom povijesti bila je podložna velikim promjenama. U staroj Grčkoj i Rimu postojala su dva tipa obitelji. Veća obitelj, koja je bila porodična zadruga i manja obitelj u kojoj su pripadali roditelji i djeca, ponekad djedovi, stričevi ili nećaci. U grčkim obiteljima otac je bio glavar, imao je pravo raspolagati imetkom te je bio gospodar žene i djece. Žena je u obitelji bila poštovana te se nije prisiljava na udaju, ukoliko to nije željela. U Grčkoj klasičnog doba otac je bio glavar kuće i svećenik. U Ateni se položaj žena pogoršao te žena nije pripadala među građane koji su imali pravo glasa. U rimsko doba otac je bio jedini nosilac prava, odlučivao je o primanju rođenog djeteta, mogao ga je odbaciti, prodati ili ubiti (Benvin, 1972).

U srednjem vijeku obitelj je imala važnu ulogu u socijalizaciji pojedinca jer je određivala mogućnosti i granice djelovanja pojedinca. Kada se oženio, muškarac je mijenjao način života te je njegova glavna zadaća bila skrbiti o obitelji. Mlađi članovi zajednice bili su podređeni starijima, a žene muškarcima².

Jan Amos Komensky je naglašavao kako pedagoško neznanje roditelja može biti opasnost za dijete. Jean-Jacques Rousseau je tvrdio da su roditelji najbolji odgajatelji te je isticao potrebu obrazovanja roditelja za odgoj djeteta, dok je Friedrich Frobel isticao posebnu važnost majke u odgoju i razvoju djeteta (Rosić, 1998).

Kako je vrijeme odmicalo patrijarhalni odnos unutar obitelji se počeo gubiti te ga je polako zamjenjivao partnerski i ravnopravni odnos između supružnika. Došlo je do promjene u dinamici obiteljskih odnosa, jer se sve veći broj žena počeo zapošljavati. Odnosi u obitelji postali su izjednačeni, žena i muškarac postali su ravnopravni članovi. Uloga očeva u odgoju djece postaje sve veća te roditelji materijalno jednako pridonose obitelji (Klarin, 2006).

²<http://leksikon.muzej-marindrzic.eu/obitelj/>, preuzeto 2. kolovoza 2017.

Tijekom povijesti razlikuju se tri tipa odgojnih postupaka: tradicionalni odgoj, odgoj koji je usmjeren prema pojedincu i odgoj usmjeren prema drugome. Tradicionalni odgoj je karakterističan za drugu polovicu 18. stoljeća. To je vrijeme obilježeno industrijalizacijom i postojanje stabilnog socioekonomskog statusa. Poštivala se popustljivost prema društvenim normama i konformizam koji je omogućavao nesmetan razvoj društva. Kasnije dolazi do promjene odgojnog stila i razvoja tolerancije i pluralizma. Važna je mogućnost adaptacije te osobine poslušnost i popustljivost. U odgoju usmjerenom prema drugome stavlja se naglasak na prepoznavanje socijalnih znakova. Odgojne mjere su usmjerene prema prilagodbi na brze promjene u društvu, a potrebno je pripremiti dijete na buduće izazove i promjene (Klarin, 2006).

2. Roditeljstvo

Roditeljstvo kao kompleksan pojam uključuje odrednice kao što su: preuzimanje i prihvaćanje odgovornosti, motivaciju za dobivanje djece, odgovornost i brigu za djetetovu dobrobit i vrijednosti i ciljeve koji se u roditeljskoj ulozi mogu realizirati. Doživljaj roditeljstva ovisi o spolu i dobi roditelja i djece, o kvaliteti partnerskih odnosa, ali i o konkretnoj društvenoj atmosferi (Lacković-Grgin, 2010). Pojam roditeljstva je jasno određen, on je proces koji se događa unutar nekog karakterističnog vremena i prostora. Kako dolazi do promjena u društvenoj zajednici tako se mijenjaju i zadaci roditeljstva (Klarin, 2006).

Postoje tri tipa roditeljstva: potpuno roditeljstvo (od rođenja do polaska djeteta u školu), djelomično roditeljstvo (nakon polaska u školu, tijekom djetinjstva i adolescencije), roditeljstvo bez djeteta, nakon odlaska odraslog djeteta iz roditeljskog doma (Lacković-Grgin, 2010, 1065).

Roditelji osim što omogućuju djeci zadovoljenje fizioloških potreba, oni hrabre i vode djecu kroz kognitivni, fizički, socijalni, emocionalni, moralni, seksualni, duhovni, kulturni i obrazovni razvoj (Arendell, 1997, prema Klarin, 2006).

Djeci je potreban roditelj da mu bude prijatelj, partner u igri, pruža dovoljno ljubavi i budi osjećaj sigurnosti kod djeteta. Roditelji moraju pružiti djetetu osnove tjelesnog, estetskog, intelektualnog, moralnog i radnog odgoja (Rosić, 1998).

Pravedan odgajatelj je onaj koji podjednako voli svoju djecu i brine o njima bez privilegiranja i zapostavljanja. Pravednost uključuje ukor za prijestup, ali i obveznu pohvalu za uspjeh i trud. Roditelj nikada ne smije ostati ravnodušan prema djetetovim uspjesima i neuspjesima. Ono što odgajatelja treba voditi u odgoju je razboritost, umjerenost, dosljednost i odlučnost, nesebičnost te samokritičnost (Plasaj, 1991).

Na djetetov razvoj, sredstva poticanja imaju pozitivan utjecaj. Primjena oblika ovisi o osobinama djeteta, o njegovim postupcima i okolini u kojoj živi. Neka od sredstava poticanja mogu biti osmijeh roditelja, milovanje djeteta, kupovina pedagoških igračaka ili odlazak u kino ili kazalište (Rečić, 1996).

Važnu ulogu u obiteljskom odgoju imaju majka i otac. Neke od uloga žene u obiteljskoj zajednici su: supruga, majka, domaćica, profesionalno angažirana osoba i kćerka svojih roditelja. Žena obavlja sve veći broj uloga u obitelji te je moguće da povremeno dođe do sukoba ukoliko se njezin rad ne cijeni, ako ne postoji razumijevanje i podjela poslova među članovima obitelji (Stevanović, 2000). Majčinstvo je subjektivan roditeljski osjećaj majke i predstavlja najvažniji izvor osobnog identiteta, koji je mnogo snažniji od bračnog statusa ili zanimanja (Arendell, 2000, prema Čudina-Obradović, 2003). Majčinstvo je temelj osobnog ispunjenja i

sreće, ali i izvor najvećeg straha i tjeskobe i ekonomskog opterećenja. Upravo je zbog toga majčinstvo jedinstven osjećaj za svaku majku (Čudina-Obradović, 2002).

Očinstvo se kao subjektivan doživljaj, razlikuje od majčinstva. Na majke je veći društveni pritisak, nego što je to na muškarce da postanu očevi. Sve se više ističe postojanje jedne zasebne, posebne veze između djeteta i očeva, koja ne zavisi o vezi majka-otac ili majka-dijete. Stoga se očinstvo smatra važnom sastavnicom muškarčeva identiteta (Čudina-Obradović, 2002).

Postoje četiri kategorije motivacije za roditeljstvo:

1. Altruistička motivacija u kojoj postoji želja za roditeljstvom kako bi se djetetu pružila ljubav i zaštita te briga i skrb.
2. Fatalistička motivacija koja promatra smisao života muškarca i žene u reprodukciji i produživanju vrste te smatra kako je to njihova sudbina.
3. Narcistička motivacija na dijete gleda kao na dokaz muževnosti, odnosno femininosti, ono povećava vrijednost roditelja.
4. Instrumentalna motivacija za roditeljstvom je očuvanje stabilnosti braka, produženje obiteljske loze i domoljubna motivacija (Rabin, 1965, prema Lacković-Grgin, 2010,1064).

Roditeljstvo postaje jedna od najodgovornijih, a vjerojatno i najtežih uloga zbog složenosti i promjena koje se zbivaju u suvremenom svijetu. Kako bi roditelj mogao izabrati ono što je najbolje za njegovo dijete on mora biti dobro informiran i pedagoški obrazovan kako bi mogao procijeniti što je za njegovo dijete najbolje. Ono što se od suvremenog roditelja zahtjeva je dobro poznavanje svog djeteta i njegovog razvoja, korištenje prikladnih roditeljskih postupaka, poznavanje mogućnosti koje se pružaju za odgoj i obrazovanje djece te sposobnost odabira onog što je najbolje za njegovo dijete (Rosić, 1998).

2.1. Teorija privrženosti

Za dijete je neophodno da živi u toploj i obiteljskoj atmosferi kako bi mogao postati čvrsta, sigurna i stabilna ličnost. Dijete koje osjeća iskrenu, prirodnu i pravilno usmjerenu ljubav od strane roditelja postepeno uzvraća ljubav, počinje voljeti sebe i svoje bližnje (Rečić, 1996). Privrženost je trajna afektivna veza okarakterizirana tendencijom traženja i održavanja bliskosti s određenom osobom (Colin, 1996, prema Klarin, 2006).

Britanski psihoanalitičar John Bowlby zaslužan je za razvojnu teoriju privrženosti. Teorija privrženosti isprva nije bila prihvaćena od strane struke jer se smatralo kako rana odvojenost djeteta od roditelja ne može imati posljedice za dijete. Bowlby je proučavao razvoj

djece koja su bila razdvojena od majki tijekom prvih pet godina života. Rezultati ovog ispitivanja ukazuju kako rana odvojenost djece od majki može imati ozbiljne posljedice za razvoj djeteta. John Bowlby je zaključio kako je privrženost emocionalna potreba koja je biološki predisponirana, a ne naučena (Klarin, 2006).

Roditeljska privrženost je temelj razvoja zdrave djetetove ličnosti. Dijete njegovano u takvom roditeljstvu će se u budućim situacijama snaći i moći će formirati uspješne odnose s drugim ljudima. Osobine i vještine kao što su samopouzdanje, povjerenje i emocionalna zrelost formiraju se tijekom najranijih interakcija s roditeljima (Klarin, 2006).

Sigurna privrženost dovodi do pozitivnog i poticajnog okruženja, stvara se socioemocionalni kontekst koji je pogodan za učenje i razvoj vještina. Sigurna privrženost dovodi do razvoja povjerenja kod djeteta i omogućuje kvalitetniji odnos s vršnjacima i stvaranje više povjerenja u odnosu s drugim ljudima. Sigurno privržena djeca su manje agresivna te pokazuju manje ljutnje i gnjeva u odnosu na ostalu djecu. Nedostatak privrženosti u najranijoj dobi može rezultirati problemima u ponašanju u školskoj dobi (Klarin, 2006). Zbog postojanja hladnih obiteljskih odnosa, djeca smatraju kako je zadirkivanje i nasilje nad drugom djecom normalna pojava. Ukoliko je djetetu pružena ljubav tijekom odrastanja ono će se lakše suprotstaviti nepravdi i zalagati za jednaka prava (Rečić, 1996).

3. Roditeljski stilovi odgoja

Roditeljstvo uključuje brojna specifična i različita ponašanja, koja pojedinačno ili zajedno u interakciji utječu na dijete (Darling, 1999, prema Raboteg-Šarić, 2011). Potrebno je razlikovati roditeljske stilove i postupke kako bi se što bolje shvatio odnos roditeljstva i utjecaj koji roditelji imaju na razvoj djece (Steinberg i Silk, 2002, prema Raboteg-Šarić, 2011). Roditeljski stil je definiran različitim dimenzijama te se odnosi na emocionalni kontekst u kojemu se ostvaruje interakcija djeteta i roditelja, a roditeljski postupci su specifična ciljno usmjerene aktivnosti i ponašanja te su manje ili više neovisni od roditeljski stilova (Raboteg-Šarić, 2011,375). Roditeljski stil se može definirati kao ukupnost roditeljskih stavova prema djetetu te emocionalna klima oko koje se odvijaju različiti roditeljski postupci (Čudina-Obradović, 2003, 55).

Stilovi roditeljstva se razlikuju s obzirom na dvije dimenzije. Prva dimenzija je roditeljska toplina koja podrazumijeva količinu podrške i ljubavi koju obitelj pruža djetetu. Dok roditeljski nadzor kao druga dimenzija, predstavlja u kolikoj mjeri roditelji nadziru dijete i događaje koji su dio njegova života (Klarin, 2006).

Prvobitna podjela roditeljskih stilova bila je na autoritativni, autoritaran i permisivan stil te je kasnije dodan četvrti zanemarujući roditeljski stil. Svaki od navedenih roditeljskih stilova ima kvalitativno različite obrasce roditeljskih vrijednosti, dimenzija zahtjevnosti i responzivnosti (Maccoby i Martin, 1983, prema Raboteg-Šarić, 2011).

3.1. Autoritativni roditeljski stil

U usporedbi s drugim roditeljskim stilovima, autoritativno roditeljstvo je najpoželjniji odgojni stil jer stvara optimalni socijalizacijski kontekst koji pogoduje razvoju djeteta. Kod autoritativnog roditeljstva postoji optimalan odnos dimenzija zahtjevnosti i responzivnosti, čime se djeci pruža prilika za razvojem samopouzdanja i samostalnosti. Ovakav oblik roditeljstva pridonosi razvoju kompetencija i potiče otpor prema negativnim utjecajima. Roditeljska toplina omogućuje učinkovitu socijalizaciju i pridonosi intelektualnom i kognitivnom razvoju (Raboteg-Šarić i sur., 2001).

Djeca autoritativnih roditelja imaju razvijene socijalne vještine, posjeduju pozitivnu sliku o sebi, reguliraju svoje emocije i imaju pozitivne oblike ponašanja (Klarin, 2006). Djeca lakše razvijaju prijateljstva, odgovornost i povjerenje (Brajša-Žganec, 2003). Autoritativni roditelji prihvaćaju mišljenje svoje djece jer polaze od toga da je svako dijete biće za sebe te da

svakog pojedinca treba poštovati. U takvoj obitelji vladaju skladni odnosi i važna je međusobna komunikacija svih članova. Roditelji trebaju biti odgovorne osobe kako bi mogli pozitivno utjecati na dijete tijekom njegova razvoja i usmjeravati ga i pomagati mu kako bi postao odgovorna i zrela osoba. Roditelji posjeduju autoritet koji se temelji na poštivanju, razumijevanju i međusobnom poznavanju. Svojim osobnim primjerom djeluju na dijete, manje govore i više pokazuju vlastitim ponašanjem. Kada je potrebno roditelji povise ton, no ne srame se priznati kada su pogriješili. Takav roditelj predstavlja sigurnost kod djeteta jer dijete zna da se može povjeriti roditelju kada ima problem te se može ugledati i osloniti na njega (Rosić, 1998).

Pravi, stvaralački odgojni autoritet kod djeteta izgrađuje se postupno, sustavno, i uporno. Roditelji trebaju biti nosioci zdravog obiteljskog ozračja gdje postoji međusobna ljubav, poštovanje, požrtvornost i dosljednost. Roditelji trebaju razumjeti djetetove potrebe, sklonosti i interese (Rosić, 1998, 87).

3.2. Autoritarni roditeljski stil

U ovom roditeljskom stilu nalaze se tragovi patrijarhalne obitelji u kojem dijete ne može doći do izražaja zbog vladanja odraslih. Autoritarnim odgojnim stilom roditelji provode jednosmjerni nadzor i postavljaju velike zahtjeve, nemaju razumijevanja niti razgovaraju s djecom (Miliša, 2016). Obilježja autoritarnog stila su zahtjevno i restriktivno ponašanje roditelja, koji zahtijevaju disciplinu i konformiranje vrijednostima bez pokazivanja ljubavi i topline prema djetetu (Brajša-Žganec, 2003). Roditelji u ovom stilu od djece očekuju bezuvjetnu poslušnost i izvršavanje zahtjeva. Takvi roditelji su visoko na razini autoriteta, a ukoliko im se dijete suprotstavi skloni su kažnjavanju (Aslam, Sultan, 2014).

Autoritarni roditelji često se koriste bezuvjetnim zahtjevom: "Učiniti ćeš to zato jer ja to tako kažem!" U autoritarnom odgojnom stilu vrlo često dolazi do tjelesnog kažnjavanja i djeca su stalno pod kontrolom, bez roditeljske topline i potpore. Neke od posljedica koje se mogu javiti za djecu su nizak stupanj samopouzdanja, zatvorenost u sebe i sramežljivost (Miliša, 2016).

Najčešće je otac glava obitelji, osoba koju se sluša, dok djeca, a često i majke nemaju pravo glasa. Svaka neposlušnost ili izricanje svojeg mišljenja rezultira kaznom, tako da dijete postupa onako kako mu se kaže te su djeca u takvim obiteljima obično tiha i povučena. Odgojna atmosfera je hladna i puna grubosti u kojoj se ističe kazna kao jedinstveni odgojni postupak, zbog toga kod neke djece može doći do bunta i neposlušnosti. Djeca su pred roditeljima mirna

i tiha, dok su izvan kuće neposlušna. Djeca iz ovih obitelji često maltretiraju drugu djecu i vršnjake, kvare igru i druženje te postaju socijalni problem. Dijete odgojeno autoritarnim stilom odrasti će u nesamostalnu, nezadovoljnu i osobu ovisnu o drugima (Rosić, 1998).

3.3. Permisivan roditeljski stil

Permisivan roditeljski stil naziva se još i popustljivi ili pedocentristički stil. Pod utjecajem moralne krize i anarhističkog shvaćanja slobode pojavila su se pedocentristička shvaćanja o apsolutnoj djetetovoj slobodi (Rosić, 1998). Roditelji ne koriste nikakve oblike kažnjavanja djece te tako ostavljaju djeci zadaću da reguliraju svoje ponašanje (Rena i sur. 2013). Permisivan roditeljski stil je nerestriktivan, gdje roditelji iskazuju ljubav i toplinu, prihvaćaju djecu kakva jesu i ne postavljaju nikakva ograničenja (Brajša-Žganec, 2003).

Dijete rođenjem postaje središte obitelji kojemu svi udovoljavaju te se podređuju njegovim zahtjevima i željama. Dijete ima mogućnost upravljanja i naređivanja unutar obitelji. Zbog takvog ponašanja djeteta, često se kaže kako roditelji ne odgajaju dijete, već dijete odgaja roditelje. Kao negativna strana ovakvog roditeljskog stila ističe se ne postojanje prilika i poticaja od obitelji da dijete izgradi svoju ličnost koja bi bila samostalna i individualna. Stvaranjem takvog okruženja, gdje je dijete središte obitelji, podupire se djetetova sebičnost, umišljenost, bezobzirnost te se onemogućuje normalan razvoj ljudskih svojstava kod djeteta. Ovakav roditeljski stil vodi dijete prema egocentrizmu. Moguće je da takvo dijete vršnjaci izbjegavaju i ne žele se s njim igrati zbog njegove sebičnosti i umišljenosti. Djeca koja su odgojena ovim roditeljskim stilom imaju predispozicije da budu problematična u školi i sklona rizičnom ponašanju (Darling, 1999).

Postoji mogućnost da se djeca iz ovog roditeljskog stila odgajanja osjećaju odbačeno i nezadovoljno te zbog toga započnu konzumirati opojna sredstva. Kao pozitivnu osobinu ovog roditeljskog stila navodi se kako djeca mogu razviti veće samopouzdanje i manju sklonost da postanu depresivni (Klarin, 2006). Zadatak svakog roditelja je da pomogne djetetu u izgradnji karaktera i osobnost te mu je pri tome potreban određen autoritet (Rosić, 1998).

3.4. Zanemarujući roditeljski stil

Zanemarujući roditelji djeci postavljaju male zahtjeve, nemaju nadzora, ali ni roditeljske topline i potpore. U ovakvom odgojnom tipu roditelji su emocionalno hladni, nisu zainteresirani za djetetove aktivnosti te su ponajviše zaokupljeni sami sobom i rijetko iskazuju

roditeljsku ljubav³. Roditelji često nemaju vremena za bavljenje djecom te se može dogoditi da ih emocionalno odbacuju. Na takav roditeljski odnos dijete reagira neprijateljski i s otporom pa je neuspješno u školi i nije u mogućnosti steći socijalne vještine. Velik dio vremena djeca provode bez nadzora pa se događa da zanemarujući roditelji uglavnom ne znaju gdje im je dijete, što radi i s kime se druži. U takvom obiteljskom okruženju najčešće odrastaju djeca koja kasnije pokazuju različite oblike neprihvatljivog, neprilagođenog i delinkventnog ponašanja (Škola za uspješnije roditeljstvo, 2000). Djeca mogu biti neposlušna i niskog samopoštovanja, često se osjećaju nesigurnim, promjenjivog raspoloženja te imaju slabu samokontrolu³.

Zanemarujući roditeljski stil dovodi do nepoželjnih ishoda kod djece jer dijete ne razvija svoje kompetencije i ne potiče se njegov zdravi socijalni razvoj. Ukoliko su roditelji umorni ili frustrirani često znaju koristiti ovakav stil odgoja. Mnoga istraživanja podupiru tezu da su zanemarujući roditelji više okupirani svojim životom, nego odgojem djeteta i roditeljstvom (Kopko, 2007).

³<http://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/izazoviroditeljstva/odgojni-stilovi-roditeljstva/>, preuzeto 1. kolovoza 2017.

4. Istraživanja o utjecaju roditeljskih stilova na odgoj

Brojna istraživanja pokazuju kako je odnos roditelja i djeteta vrlo važan za zdrav razvoj djetetove ličnosti i uspješnu socijalizaciju. Obitelj je važna za dijete jer je ona prva društvena grupa u kojoj dijete formira stavove, razvija svoje potencijale i sposobnosti te ostvaruje odnose sa drugim ljudima. Roditeljske sposobnosti i kvalitete nisu urođene, one se stječu i razvijaju vremenom (Sremić, Rijavec, 2010).

O važnosti i utjecaju roditeljskih stilova na odgoj djeteta pišu brojni autori, ali će u ovom poglavlju biti prikazana dva nasumce odabrana istraživanja. Prvo istraživanje Zore Raboteg-Šarić, Marine Merkaš i Martine Majić (2011, u *Napredak*) bavi se razlikama u izraženosti nade i optimizma kod adolescenata s obzirom na odgojni stil roditelja, dok drugo istraživanje Zore Raboteg-Šarić, Slavka Sakomana i Andreje Brajša-Žganec (2002, u *Društvena istraživanja*) ispituje u kolikoj su mjeri roditeljski odgojni postupci povezani sa stilovima provođenja slobodnog vremena djece te koji su aspekti roditeljskog ponašanja i aktivnosti mladih povezani sa školskim uspjehom i konzumiranjem alkohola i droge.

4.1. Optimizam adolescenata u odnosu na roditeljski odgojni stil

Cilj navedenog istraživanja bio je ispitati postoje li razlike u izraženosti nade i optimizma kod adolescenata s obzirom na odgojni stil njihovih roditelja. Uzorak se sastojao od 401 učenika od prvog do četvrtog razreda srednje škole. Dosadašnja istraživanja razvojnih ishoda su kod djece većinom bila usmjerena na istraživanje negativnih pokazatelja socijalizacije, u novije vrijeme naglasak se stavlja na istraživanja pozitivnih razvojnih pokazatelja, u koja se ubrajaju nada i optimizam, kao ključne psihološke snage mladih. Potrebna je sigurna okolina za razvoj i optimistični roditelji koji imaju pozitivna razmišljanja kako bi se razvio osjećaj nade i optimizma kod djece i mladih, jer dijete uči gledajući roditelje i njihovo ponašanje. Za razvoj optimizma bitan je i način na koji roditelji, a naglasak se stavlja na majke, kritiziraju svoju djecu. U situacijama kada je kritika oštra i svakodnevna, djetetov pogled na sebe postat će pesimističan. U istraživanju je korišten upitnik percipiranih stilova roditeljstva koji mjeri percepciju adolescenata o ponašanju njihovih roditelja s obzirom na tri roditeljska stila (Raboteg-Šarić i sur. 2011).

Rezultati istraživanja pokazuju kako je 72 % učenika kategoriziralo majčin stil odgoja kao autoritativan, zatim slijede permisivne majke 15,5 % te na kraju autoritarne majke 12,5 %. Rezultati o odgojnom stilu oca pokazuju kako je najviše zastupljen autoritativni odgojni stil sa

57,2 %, dok 22,8 % učenika tvrdi kako su njihovi očevi permisivni te 20% učenika smatra kako su im očevi autoritarni. Prema procjenama ispitanika može se zaključiti kako su očevi autoritarni i permisivniji od majki, dok se majke smatraju autoritativnima. Rezultati pokazuju kako nema značajnih razlika u izraženosti nade i optimizma među učenicima različitog spola i dobi. U izraženosti optimizma utvrđene su značajne razlike učenika s obzirom na roditeljski stil oba roditelja. Učenici koji svoje majke procjenjuju autoritativnima, optimističniji su u usporedbi s učenicima koji svoje majke procjenjuju autoritarnima. Učenici koji svoje očeve procjenjuju permisivnima i autoritativnima imaju više pozitivnih očekivanja od budućnosti od učenika koji svoje očeve procjenjuju autoritarnima (Raboteg-Šarić i sur. 2011).

Može se zaključiti kako postoje razlike u izraženosti optimizma, ali ne i u izraženosti nade među učenicima s obzirom na odgojni stil roditelja. Djeca autoritativnih roditelja pokazuju najviši stupanj optimizma u usporedbi s vršnjacima koji svoje roditelje doživljavaju permisivnima ili autoritarnima. Optimističan doživljaja svijeta i djetetov osjećaj da su njegovi roditelji sigurna baza dopušta djeci da istražuju i razvijaju nove kompetencije (Raboteg-Šarić i sur. 2011).

4.2. Odgojni postupci roditelja i rizično ponašanje mladih

Cilj istraživanja bio je ispitati u kolikoj su mjeri roditeljski odgojni postupci povezani sa stilovima provođenja slobodnog vremena njihove djece i koji su aspekti roditeljskog ponašanja i aktivnosti mladih tijekom slobodnog vremena povezani s njihovim školskim uspjehom i konzumiranjem alkohola i droge. Reprezentativan uzorak sastojao se od 2 823 hrvatska srednjoškolca. Konzumiranje alkoholnih pića i droge svake godine se povećava kako u svijetu, tako i Hrvatskoj. Kao osnovne tri skupine rizičnih čimbenika u istraživanju se navode čimbenici koji su povezani s obitelji, sa školom i sa skupinom vršnjaka. Kao obiteljski rizični čimbenici navode se roditelji, braća i sestre koji su ovisnici, postojanje lošeg odnosa s roditeljima i neprikladni roditeljski stil (Raboteg-Šarić i sur, 2002).

Adolescenti koji često konzumiraju drogu i alkohol izvješćuju o malo roditeljske ljubavi, postojanju neprijateljskog obiteljskog okruženja, govore o majčinom nerazumijevanju te nezainteresiranosti roditelja za njihov život. Mladi koji konzumiraju sredstva ovisnosti opisuju svoje roditelje kao sebične i neemocionalne, nametljive, posesivne, a odgojni stil njihovih roditelja opisuju kao permisivni (Raboteg-Šarić i sur, 2002).

Istraživanja ukazuju na potrebu uključenosti roditelja u odgoj i školovanje djece što rezultira boljim učeničkim postignućem i manjim konzumiranjem alkohola i droge. Djeca čiji

su roditelji više uključeni u odgoj manje eksperimentiraju s pušenjem te su rjeđe problematična u školi. Dok su djeca koja imaju slabiji roditeljski nadzor problematična u školi i devijantno se ponašaju (Raboteg-Šarić, Brajša-Žganec, 2000).

Rezultati istraživanja su pokazala kako majke značajno više nadziru žensku djecu, dok se na skali očeva nadzora može vidjeti kako očevi imaju bolji uvid u ponašanje sinova. Permisivni roditeljski stavovi i vrijednosti o konzumiranju alkohola snažan su prediktor konzumiranju alkohola kod adolescenata, jači i od činjenice konzumiraju li roditelji alkohol. Kod autoritativnog roditeljskog stila utvrđeno je postojanje boljeg roditeljskog nadzora i veća podrška koji su pozitivno povezani sa školskim uspjehom, dok su negativno povezani s konzumiranjem alkohola i droge. Uključenost adolescenata u donošenje odluka koje su važne za obitelj, povezano je s manjom sklonošću konzumiranja alkohola i droge. Roditeljska podrška i dopuštanje nezavisnosti u odlučivanju, koji su karakteristični za autoritativni stil povezani su s većim sudjelovanjem u sportskim aktivnostima, češćim čitanjem i kulturnim aktivnostima (Raboteg-Šarić i sur, 2002).

Roditeljski nadzor jedan je od važnijih aspekata odgoja u sprječavanju djece od problematičnog ponašanja. Pozitivno dječje iskustvo u odnosu s roditeljima pozitivno utječe na školsko postignuće i razvoj djetetove ličnosti (Raboteg-Šarić i sur, 2002).

Zaključak

Obiteljski odgoj važan je za razvoj djeteta, jer se najjači utjecaj roditelja i obitelji događa u mlađoj djetetovoj dobi. Pod roditeljskim nadzorom dijete uči prve korake, ali i započinje svoj fizički i psihički razvoj. Utjecaj članova obitelji jedan je od najsnažnijih čimbenika u oblikovanju djetetove osobnosti. Kako se dijete razvija i raste sve se veća pozornost pridodaje roditeljskom stilu odgoja. Roditeljski odgoj je temelj u stvaranju osobnosti i izgradnji pravedne i samostalne osobe.

Prepoznamo četiri roditeljska stila: autoritativni, autoritaran, permisivan i zanemarujući roditeljski stil. Autoritativni roditeljski stil se smatra najprikladnijim oblikom odgoja u kojem je djetetu pružena ljubav, toplina, roditeljski nadzor i briga. Autoritarni roditeljski stil obilježen je kontrolom i nadzorom u kojem se djetetu ne iskazuje ljubav i briga. Ovakav roditeljski stil može dovesti do agresivnog ponašanja djeteta. Permisivni roditelji pružaju ljubav djetetu, no dijete nema određene granice, što može dovesti do nepoštivanja odraslih, nezrelosti i impulzivnosti kod djeteta. Kod djece zanemarujućih roditelja može doći do antisocijalnog ponašanja i neposlušnosti. Ovakav roditeljski stil karakterizira niska razina ljubavi i nadzora, a djeca su prepuštena sama sebi.

Uvidom u istraživanja, može se zaključiti kako je roditeljska podrška i dopuštanje nezavisnosti u odlučivanju u autoritativnom stilu povezana s razvojem brojnih pozitivnih osobina djeteta te je utvrđeno kako pozitivna obiteljska sredina povoljno djeluje na dijete. Dijete odgojeno autoritativnim roditeljskim stilom razvija kompetencije, intelektualno i kognitivno se razvija i ima pozitivnu sliku o sebi. Ono stvara otpor prema negativnim utjecajima, kao što su droga i alkohol. Autoritativni stil pridonosi boljoj socijalizaciji i kontroliranju emocija djeteta.

U ovome se radu zaključuje kako djetetu treba pružiti bezuvjetnu roditeljsku podršku i ljubav te mu pomoći da razmišlja o posljedicama svoga ponašanja kako bi moglo donositi ispravne odluke. Svakom je djetetu potrebno omogućiti razvitak i postaviti dobre temelje putem roditeljskom odgoja i brige u obitelji. Zbog toga treba nastojati da obitelji budu tople i ugodne, u kojima će dijete imati uzore i gdje će zahvaljujući tome izrasti u samostalnu osobu i djelovati u skladu sa svojim uvjerenjima.

Literatura

- Aslam, A. M., Sultan S. (2014) Parenting styles: a key factor to self determination and personal growth of adults. *I-manager's Journal on Educational Psychology*, 8(2), 20-24.
- Benvin, A. (1972) Obitelj kroz povijest. *Bogoslovska smotra*. 42 (1), 35-51.
- Bognar, L. (2001) *Metodika odgoja*. Osijek: Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku.
- Brajša-Žganec, A. (2003) *Dijete i obitelj: emocionalni i socijalni razvoj*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Brajša-Žganec, A., Raboteg-Šarić, Z., Franc, R. (2000) Dimenzije samopoimanja djece u odnosu na opaženu socijalnu podršku iz različitih izvora. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 9 (6), 897-912.
- Caktaš, B.B., Ivanušec, M. S. (2014) *Odgoj u obitelji*. Izvor s World Wide Web: zadnja posjeta 20. srpnja 2017. dostupno na: http://www.djecjivrtic-ivanic.hr/documents/zaroditelje/preporuke/Odgoj_u_obitelji.pdf
- Čudina-Obradović, M., Obradović, J. (2002) Raspored rada bračnog partnera i doživljaj bračne kvalitete drugog partnera: Provjera efekta prijenosa. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 38 (1), 25-39.
- Čudina-Obradović, M., Obradović, J. (2003) Potpora roditeljstvu: izazovi i mogućnosti. *Revija za socijalnu politiku*, 10 (1), 46-68.
- Darling, N. (1999) Parenting style and its correlates. *Ericdigest*. Izvor s World Wide Web: zadnja posjeta 20. srpnja 2017. dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/255621281_Parenting_Style_and_Its_Correlates
- Hrvatska enciklopedija. Izvor s World Wide Web: zadnja posjeta 22. srpnja 2017. dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=44557>
- Klarin, M. (2006) *Razvoj djece u socijalnom kontekstu*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Konvencija o pravima djeteta (2001) Izvor s World Wide Web: zadnja posjeta 20. srpnja 2017. dostupno na: <https://unicef.at/fileadmin/media/Kinderrechte/crckroatisch.pdf>

- Kopko, K. (2007) Parenting, Styles & Adolescents. Izvor s World Wide Web: zadnja posjeta 5. srpnja 2017. dostupno na: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.419.6786&rep=rep1&type=pdf>
- Lackovi-Grgin, K. (2010) Doživljaj i praksa roditeljstva u različitim životnim razdobljima. *Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja*, 20 (4), 1063-1083.
- Leksikon Marina Držića (2017) Izvor s World Wide Web: zadnja posjeta 25. srpnja 2017. dostupno na: <http://leksikon.muzej-marindrzic.eu/obitelj/>
- Miliša, Z. (2016) *Poveznice i razlike autoritarnih političara i roditelja*. Izvor s World Wide Web: zadnja posjeta 19. srpnja 2017. dostupno na: <https://www.hkv.hr/izdvojeno/vai-prilozi/m-o/zlatko-milisa/24849-z-milisa-poveznice-i-razlike-autoritarnih-politicara-i-roditelja.html>
- Obiteljski zakon (2015) *Narodne novine*, 103 (15).
- Plasaj, D. (1991) Obitelj-odgoj djece. *Obnovljen život*, 46 (1), 124-140.
- Raboteg-Šarić, Z., Merkaš, M., Majić, M. (2011) Nada i optimizam adolescenata u odnosu na roditeljski odgojni stil. *Napredak: časopis za pedagoški teoriju i praksu*, 152 (3-4), 373-388.
- Raboteg-Šarić, Z., Sakoman, S., Brajša-Žganec, A. (2002) Stilovi roditeljskog odgoja, slobodno vrijeme i rizično ponašanje mladih. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 11 (2-3), 239-263.
- Rečić, M. (1996) *Odgoj u obitelji*. Đakovo: Tempo.
- Rena, S., Abedalaziz, N., Leng, C.H. (2013) The Relationship between Parenting Styles and Students' Attitude toward Leisure Time Reading. *Malaysian Online Journal of Educational Sciences*, 1 (2), 37-54.
- Rosić, V. (1998) *Obiteljska pedagogija*. Rijeka: Filozofski fakultet.
- Rijavec, M., Sremić, I. (2010) Povezanost percepcije majčinog i očevog roditeljskog ponašanja i školskog uspjeha kod učenika osnovne škole. *Odgojne znanosti*, 12 (2), 347-360.
- Stevanović, M. (2000) *Obiteljska pedagogija*. Varaždinske Toplice: Tonimir.
- Škola za uspješnije roditeljstvo (2000) Izvor s World Wide Web: zadnja posjeta 1. kolovoza 2017. dostupno na: <http://www.plavi-telefon.hr/pdf/skola-za-uspjesnije-roditeljstvo.pdf>

Vukasović, A. (1993) *Etika, moral, osobnost: moralni odgoj u teoriji i praksi odgajanja*. Zagreb: Školska knjiga.

Vukasović, A. (1999) *Obitelj – vrelo i nositeljica života*. Zagreb: Hrvatski katolički zbor MI.

Zdenković, R. (2012) *Odgojni stilovi roditeljstva*. Izvor s World Wide Web: zadnja posjeta 5. srpnja 2017. dostupno na: [http://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/izazoviroditeljstva / odgojni-stilovi-roditeljstva/](http://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/izazoviroditeljstva/odgojni-stilovi-roditeljstva/)

Influence of parenting styles on children's upbringing

Summary

In this work, terms of education and family are considered, and are defined from the standpoint of different authors. The impact of education on children in the family and preconditions which are necessary for adequate family upbringing are explained. The main functions in the family are described and the overview of the role of the family within three types of educational practices is presented. Definitions of the concepts of parenthood, motherhood, and paternity are defined. Three types of parenthood and traits of the righteous educator are observed. The importance of parental attachment to child upbringing and the definition of parenting styles have been noted. Each of the four parenting styles are described: authoritative, authoritarian, permissive, and neglecting parenting style. At the end of the work two relevant studies on the impact of parenting styles on child upbringing are presented. Studies have confirmed that authoritative parenting style is best suited for the development of positive features of the children. The theme of this work is relevant in the pedagogical area because of the importance of parenting styles in child's development, which sets the foundation for the further development and preparation of children for independent functioning in life.

Key words: development, family, motherhood, paternity, support